

Grażyna Bogdanowicz

Anegdota w nauczaniu języka francuskiego – propozycja zajęć

Zarówno dla ucznia, jak i nauczyciela języka obcego, język obcy jest obcy. Nauczyciel, z racji wykonywanej pracy, jest zdecydowanie bardziej zaawansowany w znajomości języka i niejako staje się przewodnikiem ucznia w zawiłościach semantycznych, gramatycznych i często kulturowych. Błąd językowy jest zatem dobrem koniecznym w dążeniu do perfekcji tak dla ucznia, jak i dla nauczyciela, i źródłem śmiechu. Nie demonizujemy błędów – błąd nie powinien stresować, powinien bawić, „bo błędy potrafią być komiczne, ale dzięki temu lepiej je pamiętamy i unikamy w przyszłości. Śmiejąc się z własnych błędów, oswajamy je, przestajemy się ich panicznie bać. W ten sposób można przełamać barierę w mówieniu”¹. Błąd kojarzy się nam z humorem, *humor służy do budowania więzi między ludźmi* (R. Martin), a edukacyjna funkcja humoru pomaga w zapamiętywaniu nauczanych treści, podnosi motywację i chęć do działania, poprawia koncentrację (A. Ziv)².

Humor, nie tylko językowy, ale też sytuacyjny, to świetny pomysł na lekcję inną niż zazwyczaj gdyż, *najbardziej straconym dniem jest ten, w którym się nie śmiałeś* (Sébastien-Roch Nicolas Chamfort) i *każdy uśmiecha się w tym samym języku* (przysłowie angielskie). Przykładem doskonałego humoru jest humor szkolny. Niuanse językowe, bogactwo słownictwa, wyrażenia idiomatyczne, struktury gramatyczne, humor sytuacyjny, błędy językowe – to wszystko można znaleźć w anegdotach szkolnych. Z oferowanych przez Internet anegdot wybrałam te, które zawierają powyższe cechy. Anegdota może być użyta na początku lekcji jako element powtórzeniowy i/lub wprowadzający, np. tryb *le subjonctif* lub inny element gramatyczny, jako doskonały element do wprowadzenia nowego słownictwa i ćwiczeń w tłumaczeniu, jako element kultury pozwalający nakreślić różnice w systemach szkolnych. Nauczyciel, znając swoich uczniów, może także wykorzystać humor szkolny projektując całą lekcję. Jej przebieg zależy od zaawansowania grupy, z którą pracuje oraz od jego pomysłowości.

Cele lekcji z wykorzystaniem anegdot szkolnych mogą być następujące:

Cele ogólne:

- rozwijanie umiejętności językowych uczniów,
- rozumienie przez nich krótkich tekstów oryginalnych.

Cele szczegółowe:

- ćwiczenia w tłumaczeniu z języka francuskiego,
- poznawanie nowych struktur gramatycznych,
- poznawanie nowego słownictwa.

Optymalną **formą pracy** będzie praca z całą klasą lub w grupach.

Czas trwania zajęć: 45 minut.

¹ K. Lwowska, <https://www.lingvika.pl/komiczne-bledy-i-dziwne-sytuacje-na-lekcji-jezyka-angielskiego/> [data dostępu: 7.12.2024].

² Stwierdzenia R. Martina i A. Ziva cytuję za: P. Ochwat, *Rola humoru w procesie dydaktyczno-wychowawczym*, „Edukacja” 2019, nr 1, s. 97–98.

Środkami dydaktycznymi mogą być wybrane przez nauczyciela anegdoty (np. przygotowane na slajdach) oraz słowniki.

Przykładowe żarty / Blagues

1. L'institutrice demande à un élève:

- Quand je dis „il pleuvait”, de quel temps s'agit-il?
- D'un sale temps, m'dame!

/Nauczycielka pyta ucznia: – Kiedy mówię „padał deszcz”, to o jaki czas chodzi? – O pluchę, proszę pani!/
/

2. Un professeur demande à un élève de lui conjuguer le verbe MARCHER:

- Je marche, tu marches, il marche...
- Plus vite!
- Nous courons, vous courez, ils courent.

/Nauczyciel prosi ucznia, aby odmienił mu czasownik CHODZIĆ: ja chodzę, ty chodzisz, on chodzi... – Szybciej!
– My biegniemy, wy biegniecie, oni biegną./

3. Une maîtresse demander à ses élèves:

- Si je dis „ je suis belle”, c'est à quel temps?

Un élève répond:

- Sûrement au passé madame!

/Nauczycielka pyta uczniów: – Jeśli mówię „jestem piękna”, to jaki to czas? Jeden z uczniów odpowiada:
– Na pewno przeszły, proszę pani!/
/

4. La maîtresse demande à Nicolas:

- Conjugue-moi le verbe *savoir* à tous les temps.
- Je sais qu'il pleut, je sais qu'il fera beau, je sais qu'il neige.

/Nauczycielka prosi Mikołaja: – Odmień mi czasownik *wiedzieć* we wszystkich czasach.
– Wiem, że pada deszcz, wiem, że będzie ładna pogoda, wiem, że pada śnieg./

5. La maîtresse donne les résultats de la dictée et s'adresse à une élève:

- Que se passe t-il? Tu avais toujours 20 en dictée et depuis quelques semaines, tu n'as même plus la moyenne?
- C'est pas ma faute, M'dame, c'est Julie qui a changé de place!

/Nauczycielka oddaje uczniom dyktanda i zwraca się do jednej z uczennic: – Co się dzieje? Zawsze otrzymywałeś 20 [punktów] z dyktanda, a od kilku tygodni nie otrzymujesz nawet średniej oceny? – To nie moja wina, proszę pani, to Julia zmieniła miejsce (się przesiadła)!/
/

6. Un père et son fils sont sur la plage.

- Oh papa, regarde le beau bateau.
- Le père sure de lui répond:
- Fils, ce n'est pas un bateau mais c'est un yacht!
 - Ah oui, et comment ça s'écrit ?
 - Heu..., attend..., non c'est toi qui a raison, c'est un bateau!

/Ojciec z synem przebywają na plaży. – Och, tato, zobacz jaki piękny statek. Pewny siebie ojciec odpowiedział: synu, to nie jest statek, to jest jacht. – Ach tak?, a jak to się pisze? – Hmm, poczekaj, nie, to ty masz rację, to jest statek./

7. Un élève revient de l'école avec son bulletin. Des zéros partout.

- Quelle excuse vas-tu encore me donner? – soupire sa mère.
- Eh bien! j'hésite entre l'hérédité et l'environnement familial.

/Uczeń wraca ze szkoły ze swoim dzienniczkiem pełnym jedynek. – Jakie wytłumaczenie dasz mi tym razem? – wzdycha jego mama. – No cóż, waham się między dziedzicznością a środowiskiem rodzinnym./

8. Un professeur demande à un élève:

– Récite-moi le verbe *être patient*.

– Je suis patient. Tu es patient. Il est patient. Nous sommes infirmières. Vous êtes médecins. Ils sont guéris !

/Profesor prosi ucznia: – Odmień mi czasownik *być cierpliwym*. – Jestem pacjentem. Ty jesteś pacjentem. On jest pacjentem. My jesteśmy pielęgniarkami. Wy jesteście lekarzami. Oni są wyleczeni./

9. Le père de David s'étonne de ne pas avoir encore reçu le bulletin scolaire de son fils et lui en demande la raison.

– Et ton bulletin il est pas encore arrivé?

– Si, si mais je l'ai prêté à Paul pour qu'il fasse peur à son père!

/Ojciec Dawida dziwi się, że nie otrzymał jeszcze karty ocen swojego syna i pyta go o przyczynę: – A twoja karta ocen nie przyszła jeszcze? – Tak, tak, ale pożyczyłem ją Pawłowi, aby postraszył swojego ojca./

10. Un prof. dit à ses élèves:

– Les hommes intelligents sont toujours dans le doute. Seuls les imbéciles sont constamment affirmatifs.

– Vous en êtes certain? demander une élève

– Absolument certain!

/Nauczyciel zwraca się do swoich uczniów: – Inteligentni ludzie zawsze mają wątpliwości. Jedynie głupcy są stale/zawsze zadowoleni. – Jest Pan tego absolutnie pewny? – pyta uczennica. – Absolutnie pewien!/
/Jutro, oznajmia nauczyciel swoim uczniom, odwiedzi nas inspektor. Trzeba, żebyśmy zrobili na nim dobre wrażenie. Oto, w jaki sposób to zrobimy. Kiedy zadam pytanie, wszyscy bez wyjątku podnoszą rękę, aby na nie odpowiedzieć. Lecz, abym nie popełnił gafy, przyjmujemy prosty kod. Ci, którzy znają odpowiedź, podnoszą prawą rękę, ci, którzy nie znają odpowiedzi, lewą./

11. Demain, annonce l'instituteur à ses élèves, nous aurons la visite de l'inspecteur.

Il faut qu'on lui fasse bonne impression.

Alors, voilà, ce que nous allons convenir.

Quand je pose la question, tout le monde sans exception lèvera la main pour répondre.

Mais pour que je ne fasse pas de gaffe, adoptons un code très simple.

Ceux qui savent, lèveront la main droite et ceux qui ne savent pas, la main gauche./

Jutro, oznajmia nauczyciel swoim uczniom, odwiedzi nas inspektor. Trzeba, żebyśmy zrobili na nim dobre wrażenie. Oto, w jaki sposób to zrobimy. Kiedy zadam pytanie, wszyscy bez wyjątku podnoszą rękę, aby na nie odpowiedzieć. Lecz, abym nie popełnił gafy, przyjmujemy prosty kod. Ci, którzy znają odpowiedź, podnoszą prawą rękę, ci, którzy nie znają odpowiedzi, lewą./

12. J'ai décidé de ne plus aller à l'école, annonce un petit garçon à sa mère.

– En quel honneur?

– Aux infos, ils ont dit qu'on avait abattu quelqu'un en Italie parce qu'il en savait trop.

/Zdecydowałem, że więcej do szkoły nie pójdę – oznajmił matce chłopczyk. – Z jakiego powodu? – Z powodu dziennika telewizyjnego, powiedzieli, że we Włoszech zastrzelono kogoś, bo za dużo wiedział.³

Wybrane anegdoty w sposób krzyżowy łączą w sobie wszystkie elementy, od struktur gramatycznych poczynając, a na sytuacyjnych kończąc.

Uczniom rozpoczynającym przygodę z językiem francuskim dłuższe teksty mogą stanowić przeszkodę w dobrej zabawie. Nauczyciel może wówczas skorzystać ze zgadywanek, na przykład takich:

Devinettes / Zgadywanki:

– „Il est sour et muet, mais il racont tout. Qui est-il?” (réponse: le livre) [*pisownia oryginalna*]

/Jest głuchy i niemy, lecz wszystko opowiada. Kto to jest? (odpowiedź: książka.)/

– Qu'est-ce qui a un début, mais si vous voulez le compter, il n'a pas de fin? (réponse: les chiffres)

/Co ma początek, lecz jeśli chcecie go policzyć, to nie ma końca? (odpowiedź: liczby.)/

³ Źródła cytowanych dowcipów zostały podane w netografii.

– Je ne parle pas, mais il n’y a aucun mot que je ne puisse prononcer. Que suis-je?
(l’alphabet)

/Nie mówię, ale nie istnieje żadne słowo, którego nie mógłbym wymówić. Kim jestem? (alfabet)./

– Quel bâtiment a le plus d’histoires? (la bibliothèque)

/Który budynek posiada najwięcej historii? (biblioteka)./

– Qu’est-ce que un bon prof.? Un prof. absent!

/Co to znaczy dobry nauczyciel? Nauczyciel nieobecny./

– Question: Le chat a quatre pattes? Réponse: Oui, deux devant pour courir, deux derrière pour freiner.

/Pytanie: Kot ma cztery łapy? Odpowiedź: Tak, dwie z przodu, aby biec i dwie z tyłu, aby hamować./

– Pourquoi les poissons ne vont pas en cours d’anglais? Parce qu’ils s’en fish”.

/Dlaczego ryby nie chodzą na lekcje angielskiego? Ponieważ mają to gdzieś./

Uczniowie mogą również tworzyć własne zgadywanki – im bardziej pomysłowe i dowcipne, tym lepiej. Dobrym ćwiczeniem, zwłaszcza dla uczniów zaczynających naukę, jest uzupełnianie pierwszych liter znanego im wyrazu nowym, dowcipnym znaczeniem, na przykład do liter wyrazu **écoles** można dopisać następujące słowa:

Endroit / miejsce

Cruel / okrutne

Où / gdzie

Les

Élèves / uczniowie

Souffrent / cierpią

Nauczyciel może również wykorzystać biegłość młodzieży w posługiwaniu się Internetem i jako pracę domową zadać wyszukanie anegdoty, by następnie zaprezentować ją w klasie. Dowcipna anegdota to sympatyczny sojusznik w pracy dydaktycznej nauczyciela.

Bibliografia:

1. Ochwat Paweł, *Rola humoru w procesie dydaktyczno-wychowawczym*, „Edukacja” 2019, nr 1.
2. Iwaniak Paweł, *Ten się śmieje, kto się śmieje ostatni? Obecność humoru na lekcji – przegląd literatury przedmiotu*, „Języki Obce w Szkole” 2021, nr 2.

Netografia:

1. <https://www.ekoya.fr/contenu/16/top-20-blagues-de-profs?srsId=AfmBOorwmtmhKYNPMTnNxANTIqcRLx2-Ubaav79htCK-dEe2ziZ-fwQn> [data dostępu: 7.12.2024].
2. <https://www.meilleuresdevinettes.com/ecole-blague> [data dostępu: 7.12.2024].
4. <https://www.cultivonsnous.fr/c/blague/blague-ecole/page/3/> [data dostępu: 7.12.2024].
5. <https://portal.librus.pl/szkola/artykuly/zapros-humor-i-smiech-na-twoje-lekcje> [data dostępu: 7.12.2024].
6. <https://saligny-sc.fr/30-blagues-des-cm1-cm2-parce-quil-faut-bien-rire-un-peu-en-ce-1er-avril/> [data dostępu: 7.12.2024].